

УДК 656.025

НАПРЯМКИ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОСТАЧАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ВАНТАЖІВ

DIRECTIONS FOR EFFECTIVE ORGANIZATION OF AGRICULTURAL CARGO SUPPLIES

Шраменко Наталя^{1,2}, Шраменко Владислав^{1,3}

1. Харківський національний технічний університет сільського господарства ім.

П.Василенка, вул. Алчевських, 44, м. Харків, 61002

2. Сумський національний аграрний університет

вул. Герасима Кондратьєва, 160, м. Суми, 40000

3. Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022

It is determined that agricultural goods have a significant share in the overall structure of transported goods of each mode of transport. It is determined that road transport occupies the largest share in the total volume of agricultural cargo transportation. The priority directions of formation of supply chains of agricultural cargoes are allocated.

В Україні ринок перевезень сільськогосподарської продукції активно розвивається. Сільськогосподарські вантажі постачаються на експорт переважно через порти. У свою чергу, на термінали порту вони доправляються автомобільним [1] та залізничним транспортом [2].

Проведені дослідження ґрунтуються на статистичній інформації 2019 року, яка містить дані без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях [3].

Проведений аналіз обсягів перевезень сільськогосподарських вантажів різними видами транспорту за 2019 рік [3] дозволив визначити, що вони мають істотну частку в загальній структурі перевезених вантажів відповідним видом транспорту: 12,7% - для залізничного; 14,6% – для річкового; 24,2% – для автомобільного; 31,6% - для морського транспорту. При цьому найбільший обсяг перевезень припадає на зернові вантажі та продукти перемелу.

В свою чергу, автомобільний транспорт займає найбільшу частку в загальному обсязі перевезень сільськогосподарських вантажів – 52,88% та здійснює, на відміну від інших видів транспорту, перевезення широкого спектру [3] номенклатури продукції сільськогосподарського виробництва та готових харчових продуктів (рис. 1). Слід відзначити, що найбільший обсяг перевезень припадає на зернові вантажі – 19115,28 тис.т.

Однак спостерігається недостатньо ефективна організація вантажопотоків при формуванні ланцюгів постачання сільськогосподарських вантажів як у внутрішньому, так і в міжнародному сполученні.

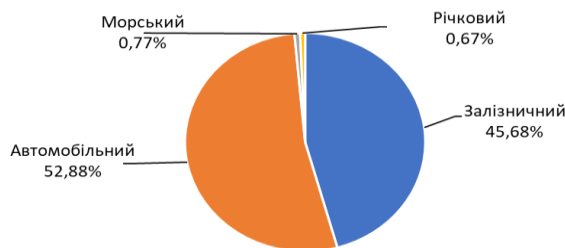

Рис.1. Частка видів транспорту в загальному обсязі перевезень сільськогосподарських вантажів, 2019 р.

Однією з причин неефективної логістики є недостатні провізні можливості, що обумовлено обмеженою кількістю спеціалізованого рухомого складу (вагонів-зерновозів, автомобілів-зерновозів) [4], а також нераціональним його використанням. Наднормативні простої рухомого складу на терміналах можуть призвести не тільки до збільшення витрат по всьому логістичному ланцюгу [5], але і збільшують тривалість обороту рухомого складу [6].

В результаті аналізу обсягів перевезень сільськогосподарських вантажів різними видами транспорту виділено пріоритетні напрямки ефективної організації перевезень та формування ланцюгів постачання сільськогосподарських вантажів:

- впровадження сучасних логістичних систем за допомогою інформаційних систем підтримки і (без «і», саме «підтримки прийняття рішень») прийняття рішень [7], що дозволить знайти оптимальні способи доставки вантажів, розподілу вантажопотоків і значно знизити логістичні витрати ;
- збільшення обсягів перевезень у комбінованому та змішаному сполученнях;
- формування раціональних транспортно-технологічних схем доставки сільськогосподарських вантажів від постачальника до замовника, враховуючи їхні вимоги до організації перевезень;
- застосування методів оптимізації при плануванні та організації перевезень вантажів в умовах наявності технологічних обмежень на мережі залізниць та автодоріг;
- оптимізація технологічних процесів в ланцюгах постачання та модулів стику різних видів транспорту з метою запобігання міжопераційних та понаднормативних простоїв транспортних засобів, а, отже, прискорення обороту.

Література

1. Shramenko, N., Muzylyov, D. *Forecasting of Overloading Volumes in Transport Systems based on the Fuzzy-Neural Model: Advances in Design, Simulation and Manufacturing II*. In: Ivanov, V., Trojanowska, J (eds) *DSMIE 2019, LNME*, pp. 311–320. Springer (2020).
2. Shramenko, N., Muzylyov, D., Shramenko, V.: *Model for choosing rational technology of containers transshipment in multimodal cargo delivery systems*. In: Isak Karabegović, et al. (eds) *6th International Conference, “New technologies, development and application“ NT-2020*, pp. 621-629. Sarajevo (2020) doi: 10.1007/978-3-030-46817-0_72
3. Офіційний сайт. Державна служба статистики України. Транспорт [Електронний ресурс] . - Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
4. Shramenko N., Muzylyov D., Manukian A. *Analysis of the grain market in Ukraine and the directions of the development of grain cargo transportation logistics// Технічний сервіс агропромислового, лісового та транспортного комплексів. – X. : ХНТУСГ, 2019. – Вип. 18. – С.70-79.*
5. Shramenko, N., Shramenko, V.: *Optimization of technological specifications and methodology of estimating the efficiency of the bulk cargoes delivery process. Scientific Bulletin of National Mining University Vol. 3*, pp. 146–151 (2019).
6. Shramenko, N., Shramenko, V.: *Mathematical model of the logistics chain for the delivery of bulk cargo by rail transport. Scientific Bulletin of National Mining University, Vol. 5 (167)*, pp. 136–141 (2018).
7. Шраменко Н. Ю. *Распределение грузопотока между складами терминала с помощью информационной автоматизированной системы поддержки принятия решения / Н. Ю. Шраменко // Совершенствование организации дорожного движения и перевозок пассажиров и грузов : сб. науч. тр. – Минск: БНТУ, 2015 – С. 265–272.*